

אם אינן מכירין פרק שני ראש השנה כה.

עין משפט
נר מצוה

כד א ב מ"י פ"ב
מלהיט קדוה השם
הלכה י:
כה ג מ"י שם הלכה י:
כז ד מ"י שם פ"ז הלכה
(גל) [ג]:
כח ה מ"י שם פ"ח הלכה
ה:
כח ו מ"י שם פ"ט הלכה
י:

לעני רש"י

מוט"א. רב אדמה.

רבינו הגנאל

תניא אמר רבן גמליאל
לחכמים כך מקובלני
מבית אבי אבא פעמים
שבא בארוכה פעמים
שבא בקצרה, וכשיש בא
מקצרה אמר ר' יוחנן
במהאי קרא עשה ירח
למועדים, כלומר לפי מה
שדומן לו. אבל שבש
לא, אלא ידע מבואר.
ר' חייא (חזו"ט) לסיהרא
בצפרא דכ"ט בירחא דקאי
במוחה, שקל אבנו רמא
ביה, לאורחא מקדישין לך
על חשבון המולד ולא
תיראה היללה במערב,
זיל בדרך קצרה. מצנינו
שנמשלה מלכות בית דוד
כירח, שנאמר כירח יכון
עולם ועד בשחק וגו',
לפיכך אי"ר לר' חייא זיל
לעין טב וקדישה לירחא,
ושלח לי סימנא דוד מלך
ישראל חי וקיים. כלומר
נתקיימה ראיית הלבנה
בעולם. וכן רבנן פסג אחת
נתקשרו שמים בעבים,
ודימו בני אדם שחחשיך,
ורוא דמות לבנה בינו
כ"ט לחודש אמר להו
רבן גמליאל כך מקובלני
מבית אבי אבא. שאין
חדשה של לבנה פחותה
מכ"ט ימים ומחצה וכו'.
ואתו היום מתה אמו
של בן זוא והספידה רבן
גמליאל להודיע לכל שלא
נתקשר החדש. ועוד באו
שנים ואמרו ראינוהו בזמננו
כולי. פירי באו שנים
שאמרו ראינוהו ליל ל',
ולילי ל"א לא נראתה,
ויקבלן רבן גמליאל וקבע
ראש שנה יום שלישים.
ואמר ר' דוסא עירי שקר,
דאוי להיות ראש שנה
למחר. והורה ר' יהושע
לדבריו כולי, עד אי"ל
רבי עקיבא לר' יהושע
ר' תרשונן לומר לפניך
ממה שלמדתני, אמר לו
אמור, אמר לו היה לו
לכתוב אלה מועדי ה'
מקראי קדש ודו"י, למה
כתיב אשר תקראו אתם
שלשה פעמים, אלא ללמד
שאין מועדים עד שתקראו
יום פלוני מועד. ולמה
שלש פעמים כתיב תקראו,
ללמד אפילו שנגנים
מוטעין ואפי' מורדין, אין
מועד אלא מה שתקראו.
אמר לו עקיבא נחמתני.
אמר לו, ר' יהושע, אצל
אם משה ואת אהרן, ואת
אמר ר' יהושע, אצל

לאורתא מקדישין לך ואת קיימת הבא. תימה הא שפיר אפשר
שיהא המולד ציוס ל' קודם י"ח שעות שיכולה לראות
ציוס ותראה הישנה ציוס כ"ט שחרית אפילו לצני מערב שמה לא היה
כל כך שחרית [בכז] י"א שמש בגבורתו שלא היתה ראויה לצני
מערב וצקונטרס פ"י ואת קיימת

הכל ואם תהא נראית ערבית שזו
לא יקדשו החדש למחר כדלמנר כפ'
קמא (דף כ: ושם) וזריך שיהא לילה
ויזס מן החדש שאם נראית הישנה
לאור עשרים ותשעה אין מקדישין
מחר את החדש וזה אי אפשר להיות
כדפרישית כפ"ק (שם ד"ה תלות):
ז"ל לעין טב וקדישה. שם היו
קצועים לקדש את החדש כדל"י

כפסקתא כפסקו מקעו כחדש שופר
למה צית דין מקדישין החדש צעין טב
לפי שהוא צית הועד אמר הקדישה
צית מועד של כל העולם שנלמנר
(שע"ט ג) כי מליון תלח תורה ואלמנר
צירושלמי כשם שתוקעים ציצנה כך
תוקעים צעין טב משמע שהיה שם
צית דין קצוע ומוטע לצינה:

דמיינים

דין שעמד מימות משה ועד עכשיו שנאמר ויעל משה ואהרן נדב ויביהוא
ושבעים מזוקני ישראל ולמה לא נתפרשו שמותן של זקנים אלא ללמד שכל
שלושה ושלושה שעמדו בית דין על ישראל הרי הוא כבית דינו של משה
נטל מקלו ומעותיו בידו והלך ליבנה אצל ר"ג ביום שחל יוה"כ להיות
בחשבוננו עמד ר"ג ונשקו על ראשו אמר לו בוא בשלום רבי ותלמידו רבי
בחכמה ותלמידו שקבלת את דבריו: [גב'] תניא אמר להם ר"ג לחכמים כך
מקובלני מבית אבי אבא בפעמים שבא בארוכה ופעמים שבא בקצרה א"ר
יוחנן מ"ט דבי רבי^א דכתיב^ב עשה ירח למועדים שמש ידע מבואר שמש
הוא ידע מבואר ירח לא ידע מבואר רבי חייא חזייה לסיהרא דהוה קאי
בצפרא^ג דעשרים ותשעה^ד שקל קלא פתק ביה אמר לאורתא בעינן לקדושי
כך ואת קיימת הכא זיל איכסי^ה א"ל רבי לר' חייא זיל לעין טב וקדישה לירחא
ושלח לי סימנא דוד מלך ישראל חי וקיים ת"ר פעם אחת נתקשרו שמים
בעבים ונראית דמות לבנה בעשרים ותשעה לחדש כסבורים העם לומר ר"ח
ובקשו ב"ד לקדשו אמר להם ר"ג כך מקובלני מבית אבי אבא אין חדושה
של לבנה פחותה מעשרים ותשעה יום ומחצה ושני שלישי שעה וע"ג חלקים
ואותו היום מתה אמו של בן זוא והספידה ר"ג הספר גדול לא מפני שראויה
לכך אלא כדי שידעו העם שלא קידשו ב"ד את החדש: הלך^ו ר"ע (ומצאו)
מיצר כו': איבעיא להו מי מיצר ר"ע מיצר או רבי יהושע מיצר ת"ש דתניא
הלך ר"ע ומצאו לרבי יהושע כשהוא מיצר אמר לו^ז [רבני] מפני מה אתה
מיצר אמר לו^ח (רבי) עקיבא ראוי לו שיפול למטה י"ב חדש ואל יגזור עליו
גזירה זו א"ל רבי תרשיני לומר לפניך דבר אחד שלמדתני אמר לו אמור
אמר לו הרי הוא אומר^י אתם^י אתם^{יא} אתם^{יב} ג' פעמים אתם יאפילו שוגגין
אתם אפילו מזידין אתם אפילו מוטעין בלשון הזה אמר לו עקיבא נחמתני
נחמתני: בא לו אצל רבי דוסא בן הורכניס כו': ת"ר^{יג} למה לא נתפרשו
שמותם של זקנים הללו שלא יאמר אדם פלוני כמשה ואהרן פלוני כנדב
ואביהוא פלוני כאלרד ומידד ואומר^{יד} ויאמר שמואל אל העם ה' אשר עשה
את משה ואת אהרן ואומר^{יז} וישלח ה' את ירובעל ואת בן דין ואת יפתח
ואת שמואל ירובעל זה גרעון ולמה נקרא שמו ירובעל שעשה מריבה
עם הבעל בן דין זה שמשון ולמה נקרא שמו בן דין דאתי מדן יפתח כמשמעו
ואומר

וערבים במערב א"ר יוחנן בן גורי עדי שקר
הם כ"שבאו ליבנה קיבלן רבן גמליאל ועוד
באו שנים ואמרו ראינוהו בזמננו ובליל
עיבורו לא נראה וקיבלן ר"ג אמר רבי דוסא
בן הורכניס עדי שקר הן היאך מעידים על
האשה שילדה ולמחר כריסה בין שיניה אמר
לו רבי יהושע רואה אני את דברך שלח לו
ר"ג גזורני עליך שתבא אצלי במקלך
ובמעוטיך ביוה"כ שחל להיות בחשבונך
הלך ומצאו ר"ע מיצר אמר לו גיש לי ללמוד
שכל מה שעשה ר"ג עשוי שנאמר^{יח} אלה
מועדי ה' מקראי קדש אשר תקראו אתם
בין בזמנן בין שלא בזמנן אין לי מועדות
אלא אלו בא לו אצל ר' דוסא בן הורכניס
אמר לו אם באין אנו לדון אחר בית דינו של
ר"ג צריכין אנו לדון אחר כל בית דין ובית

דין שערב במערב א"ר יוחנן בן גורי עדי שקר
הם כ"שבאו ליבנה קיבלן רבן גמליאל ועוד
באו שנים ואמרו ראינוהו בזמננו ובליל
עיבורו לא נראה וקיבלן ר"ג אמר רבי דוסא
בן הורכניס עדי שקר הן היאך מעידים על
האשה שילדה ולמחר כריסה בין שיניה אמר
לו רבי יהושע רואה אני את דברך שלח לו
ר"ג גזורני עליך שתבא אצלי במקלך
ובמעוטיך ביוה"כ שחל להיות בחשבונך
הלך ומצאו ר"ע מיצר אמר לו גיש לי ללמוד
שכל מה שעשה ר"ג עשוי שנאמר^{יח} אלה
מועדי ה' מקראי קדש אשר תקראו אתם
בין בזמנן בין שלא בזמנן אין לי מועדות
אלא אלו בא לו אצל ר' דוסא בן הורכניס
אמר לו אם באין אנו לדון אחר בית דינו של
ר"ג צריכין אנו לדון אחר כל בית דין ובית

דין שערב במערב א"ר יוחנן בן גורי עדי שקר
הם כ"שבאו ליבנה קיבלן רבן גמליאל ועוד
באו שנים ואמרו ראינוהו בזמננו ובליל
עיבורו לא נראה וקיבלן ר"ג אמר רבי דוסא
בן הורכניס עדי שקר הן היאך מעידים על
האשה שילדה ולמחר כריסה בין שיניה אמר
לו רבי יהושע רואה אני את דברך שלח לו
ר"ג גזורני עליך שתבא אצלי במקלך
ובמעוטיך ביוה"כ שחל להיות בחשבונך
הלך ומצאו ר"ע מיצר אמר לו גיש לי ללמוד
שכל מה שעשה ר"ג עשוי שנאמר^{יח} אלה
מועדי ה' מקראי קדש אשר תקראו אתם
בין בזמנן בין שלא בזמנן אין לי מועדות
אלא אלו בא לו אצל ר' דוסא בן הורכניס
אמר לו אם באין אנו לדון אחר בית דינו של
ר"ג צריכין אנו לדון אחר כל בית דין ובית

דין שערב במערב א"ר יוחנן בן גורי עדי שקר
הם כ"שבאו ליבנה קיבלן רבן גמליאל ועוד
באו שנים ואמרו ראינוהו בזמננו ובליל
עיבורו לא נראה וקיבלן ר"ג אמר רבי דוסא
בן הורכניס עדי שקר הן היאך מעידים על
האשה שילדה ולמחר כריסה בין שיניה אמר
לו רבי יהושע רואה אני את דברך שלח לו
ר"ג גזורני עליך שתבא אצלי במקלך
ובמעוטיך ביוה"כ שחל להיות בחשבונך
הלך ומצאו ר"ע מיצר אמר לו גיש לי ללמוד
שכל מה שעשה ר"ג עשוי שנאמר^{יח} אלה
מועדי ה' מקראי קדש אשר תקראו אתם
בין בזמנן בין שלא בזמנן אין לי מועדות
אלא אלו בא לו אצל ר' דוסא בן הורכניס
אמר לו אם באין אנו לדון אחר בית דינו של
ר"ג צריכין אנו לדון אחר כל בית דין ובית

דין שערב במערב א"ר יוחנן בן גורי עדי שקר
הם כ"שבאו ליבנה קיבלן רבן גמליאל ועוד
באו שנים ואמרו ראינוהו בזמננו ובליל
עיבורו לא נראה וקיבלן ר"ג אמר רבי דוסא
בן הורכניס עדי שקר הן היאך מעידים על
האשה שילדה ולמחר כריסה בין שיניה אמר
לו רבי יהושע רואה אני את דברך שלח לו
ר"ג גזורני עליך שתבא אצלי במקלך
ובמעוטיך ביוה"כ שחל להיות בחשבונך
הלך ומצאו ר"ע מיצר אמר לו גיש לי ללמוד
שכל מה שעשה ר"ג עשוי שנאמר^{יח} אלה
מועדי ה' מקראי קדש אשר תקראו אתם
בין בזמנן בין שלא בזמנן אין לי מועדות
אלא אלו בא לו אצל ר' דוסא בן הורכניס
אמר לו אם באין אנו לדון אחר בית דינו של
ר"ג צריכין אנו לדון אחר כל בית דין ובית

דין שערב במערב א"ר יוחנן בן גורי עדי שקר
הם כ"שבאו ליבנה קיבלן רבן גמליאל ועוד
באו שנים ואמרו ראינוהו בזמננו ובליל
עיבורו לא נראה וקיבלן ר"ג אמר רבי דוסא
בן הורכניס עדי שקר הן היאך מעידים על
האשה שילדה ולמחר כריסה בין שיניה אמר
לו רבי יהושע רואה אני את דברך שלח לו
ר"ג גזורני עליך שתבא אצלי במקלך
ובמעוטיך ביוה"כ שחל להיות בחשבונך
הלך ומצאו ר"ע מיצר אמר לו גיש לי ללמוד
שכל מה שעשה ר"ג עשוי שנאמר^{יח} אלה
מועדי ה' מקראי קדש אשר תקראו אתם
בין בזמנן בין שלא בזמנן אין לי מועדות
אלא אלו בא לו אצל ר' דוסא בן הורכניס
אמר לו אם באין אנו לדון אחר בית דינו של
ר"ג צריכין אנו לדון אחר כל בית דין ובית

(א) [מל"ל דבי רבן גמליאל],
(ב) ס"ל ד"ע צירחא,
(ג) [פסחים כ: שעות
יח:]; (ד) ס"ל ואלה אבסי,
(ה) ומלאו ר"ען; (ו) ס"ל,
(ז) ס"ל אינו; (ח) [מוספת
ספ"ה]; (ט) נס"ל: שמה,
ס"ל אינו.

תורה אור השלם

1. אלה מועדי ה' מקראי קדש אשר תקראו אתם במועדיהם: יקרא כד י ויעל משה ואהרן נדב ויביהוא ושבעים מזוקני מוקני ישראלי: שמות כד י עשה ירח למועדים שמש ידע מבואר:
2. דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם מועדי ה' אשר תקראו קדש אלה הם מועדיהם: יקרא כג ב
3. אלה מועדי ה' אשר תקראו אתם מקראי קדש להקריב אשה ל' עלה ופתחה וזבח וזבחים דבר יום ביומו:
4. יקרא כג לו
5. יקרא כג לו
6. יקרא כג לו
7. וישלח ה' את ירובעל ואת בן דין ואת יפתח את שמואל ויצל אתכם מיד איביכם מקיבו ויתשבו בטה: שמואל א יב י

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה עדי שקר כו' לתוך המערב ושפיר נופל כאן פעמים שבה וזהו וזהו לנא ופעמים שבא בדרך קצרה וכו':

מוסף רש"י

פתק ביה. זקן כו (שבוטות יח: ע"ז י"ג).

ר' דוסא תנו רבנן למה לא נתפרשו שמותן של זקנים צדיקים, שלא יאמר פלוני כמשה ואהרן, פלוני כאלרד ומידד. ואומר ריאמר שמואל אל העם ה' אשר עשה את משה ואת אהרן, ואת אהרן ואת שמואל ויצל אתכם מיד איביכם מקיבו ויתשבו בטה: שמואל א יב י